

## FRIESIANS BETALEN DE REKENINGEN



In tegenstelling tot Nederland is de Friesian erg populair in Groot Brittannië. Het grote zusje van de FH profiteert door haar raseigenschappen. Richard Boyd uit Whitchurch – West Engeland- melkt 250 British Friesian koeien onder de stalnaam Shorne. De jonge man is overtuigd van zijn keuze voor het ras omdat de Friesian goed bij zijn bedrijfsvoering past. Richard wil een sobere koe die probleemloos gras omzet in melk en daarna ook nog een mooie slachtwaarde heeft.

*Richard Boyd kijkt naar een van zijn favoriete koeien, namelijk de ruim bemeten Shorne Cynthia 44 (AB88). Deze Sem x Catlane Corsair dochter sloot haar 7e lactatie bijna af. In haar afgesloten 6 lijsten produceerde zij gemiddeld 7314 kg melk 4.42% vet en 3.30% eiwit. Haar eerste kalving was in augustus 2006 en in juni 2013 hoopt zij haar achtste kalf te krijgen.*

### Weer en wind

De Shorne koeien lopen zo lang mogelijk in de weide, als het even kan van maart tot half november. Daarvoor heeft het bedrijf 130 hectare grasland in gebruik terwijl 13 hectare maïs elders wordt verbouwd. Het volop weiden van de koeien geeft arbeidstechnisch grote voordelen, de koeien halen hun voer zelf op en brengen de mest zelf weg. Daarbij is het goed voor de gezondheid van het vee. Een nadeel is dat het weer grote invloed heeft. In Engeland was 2012 het natste

jaar in honderd jaar. De koeien kwamen in september al (deels) op stal. Tevens werd er te weinig graskuil gemaakt, was de kwaliteit van de kuil matig terwijl de maïs niet optimaal was geoogst. Boyd besloot geen extra voer aan te kopen en productieverlies te accepteren. Kuilgras met een beetje krachtvoer en mineralen was het rantsoen ook deze winter. Helaas bleek de winter 2012/2013 lang, zodat de grasgroei laat op gang kwam. De koeien konden half april pas naar buiten ter-

wijl het niet melkgevend vee nog op stal stond en de allerlaatste restjes kuil oppeuzelde. De weidegang medio april was dit jaar ruim één maand later dan gebruikelijk. De gemiddelde productie van het bedrijf is 7500 kilogram per koe. In de winter is het vetgehalte 4.5% en 3.5% eiwit. Zomers ligt het vetgehalte een half procent lager en het eiwit tweetiende procent. Richard Boyd: "Afgelopen winter was het niet makkelijk voor onze koeien maar de Friesians kunnen aardig goed omgaan

De ‘British Friesian’ in het Verenigd Koninkrijk heeft nogal wat tegenstrijdige kenmerken. Met een geschatte afzet van 180 duizend rietjes per jaar is het een belangrijk en gewaardeerd ras. In de maandstatistieken komen Friesian stieren in de top 3 van meest verkochte KI stieren voor. Maar het aantal fokkers met stamboekregistratie, melkcontrole en exterieurbeoordeling is met enkele tientallen slechts klein. Per jaar worden er circa 12 British Friesian stieren getest en er zijn circa 60 wacht en fokstieren beschikbaar. Meer dan tachtig procent van het Friesian sperma wordt op Holstein koeien gebruikt. Zelfs al doen de veehouders aan registratie, een Friesian in bloedvoering zal niet

snel gefokt worden. Dieren die minder dan 88% Friesian bloedvoering hebben worden als Holstein geregistreerd en ook op de Holstein basis worden beoordeeld in exterieur. Twee voorbeelden over registratie en gebruik: Van Piet Adema 186 is in begin 2011 sperma in Groot Britange beschikbaar gekomen vanwege een goede fokwaarde. Tot op heden zijn er 275 nakomelingen van geregistreerd. Tittenser Hylke is lange tijd een van de topstieren geweest. In Groot Brittannië zijn ruim 2000 geregistreerde dochters van hem, maar in de melkcontrole zitten er 3400. In Ierland zijn er circa dertienduizend Hylke dochters met melkcontolegevens

met mindere tijden. De productie daalde, we hebben afgelopen jaar zo’n 15% minder melk geleverd, maar de koeien bleven gezond en vruchtbaar. Nu ze weer een week in de wei lopen komt de kleur weer terug.”

#### **Gezond, melk en vruchtbaar**

Richard Boyd heeft ervoor gekozen om een gesloten bedrijfsvoering te hebben. De aankoop van vee is risicovol omdat ziekten zoals Tbc binnen de veestapel gebracht kunnen worden. Tot op heden heeft Boyd nog weinig hinder ondervonden van Tbc maar in grote delen van Engeland en Ierland is de ziekte een groot probleem met verplicht afvoeren. “In de fokkerij kies ik voor melkproductie en gehalten. Ten opzichte van

andere bedrijven zijn mijn Friesians wat groter en melktypischer” aldus Boyd. De melk blijft de grootste post in opbrengsten al helpt een goede omzet en aanwas ook bij de inkomsten. De meeste vaarzen kalven rond de 28 maanden af. Daarna zijn een goede gezondheid en vruchtbaarheid belangrijk. Een matige lactatie wordt geaccepteerd als de koe maar op tijd weer drachtig is. Boyd ervaart dat de Friesians op later leeftijd zonder problemen 9000 kilogram kunnen geven. Ook ontwikkelen ronde vaarzen zich tot mooie behangen melkkoeien. Richard licht toe “In Engeland is er altijd vraag naar gezond vee. Dieren die ik verkoop blijken op andere bedrijven, met een hogere gemiddelde productie, makkelijk mee te kunnen.”

#### **Fries Hollands zonder het te weten.**

Door de stijgende vraag naar gebruiksvet besloot Boyd zo’n 8 jaar geleden weer mee te doen aan inspectie en nauwkeuriger registratie op te pakken. Kopers willen graag zekerheid en een oordeel van de stamboekinspecteur geeft extra informatie. Inkruisen met Holstein wordt niet gedaan. Er zit een klein aandeel Holstein in de afstamming door kruisingstieren die tien jaar geleden zijn gebruikt maar de kenmerken van de Friesian zijn overduidelijk zichtbaar. Boyd is niet blij met de foutief gebleken afstamming van Mr. Frosty en zijn dochters worden niet erkent door het stamboek als British Friesian. De aanwezige dochters worden wel gebruikt voor de fokkerij want een goed functioneren-



*Sem dochter Shorne Cynthia 47 kreeg als vijfde kalfs koe 84 punten. Ze is in zes lactaties twee maand ingelopen. Afgelopen medio april was ze aan het eind van haar zesde lactatie waarin zij 7353 kg melk produceerde met lactatiewaarde 95.*



*Kate 47 kreeg als vaars 74 punten als totaalscore vanwege haar matige Friesian type.*

*Nu twee jaar later is ze uitgegroeid tot een mooie dubbeldoel koe.*

de koe is namelijk de uitgangsbasis. Stieren uit Catlane fokstal - met een kenmerkend kleiner, ronder en bespierder type - hebben veel invloed gehad. Catlane Cheddar gaf breedte, bespiering en goede kruizen. Zijn index voor celgetal is negatief maar in de Shorne veestapel waren er nauwelijks problemen met zijn dochters qua uiergezondheid. Daarna kwam, zonder het te beseffen, veel Fries Hollands bloed in de veestapel. Dovea Bass, Tittenser Hylke en vooral Dovea Sem dochters lopen nu in de weide. Het sperma wordt gekocht van Genus/ABS en is veelal afkomstig uit Ierland. De Fries Hollands stieren zijn in Ierland en Groot Brittannië veelal

hoog in productieaanleg. Het is één van de redenen waarom er zoveel vrouwelijke nakomelingen zijn. Hylke alleen heeft op de eilanden al meer dan 17000 nakomelingen in de index. Overigens komt een groot deel van de Hylke dochters uit Holstein moeders. Richard Boyd is erg te spreken over Sem (Willy's Keimpe x Alex 506). Met name de kruising uit Catlane Cheddar dochters is zeer geslaagd. De Sem dochters zijn veelal in 2003 geboren en hebben nu zes lactaties afgerond. De dochters bevielen zo goed dat hij weer is gebruikt en er zijn vijftig nakomelingen van Sem op het bedrijf geweest. De productie ligt tussen de 6500 en 9400 per lactatie en

met grote regelmaat op het jaar, kalven de Sem dochter af. Ondertussen zijn er ook al 29 hokkelingen van Piet Adema 186 en lopen er 19 nazaten van Bradash Tournament. De laatste is een zoon van British Friesian legende Blackisle Glen Albyn. De Kate, Cameo, Mabel en Cynthia koefamilies maken een groot deel uit van de veestapel. De Cynthia familie trekt bij het bezoek de aandacht door hun formaat en ruimte in het lijf. Daarbij hebben ze goed gevormde uiers en droog beenwerk. Ook de stamboek inspecteur mocht deze familie en menigeen werd met AB ingeschreven. De Kate familie is van oudsher aanwezig. Het zijn volgens

*Cynthia 53 AB87 (Sem x Cheddar) heeft een zoon bij een KI staan.*

*De goed ontwikkelde koe produceerde in haar 3e lijst in 305 dagen 9341 kg melk, 4.49 % vet 3.43% eiwit LW 136*

